KUTSESTANDARD

Hobuhooldaja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Hobuhooldaja, tase 4	4

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Hobuhooldaja peamisteks tööülesanneteks on hobuste hooldamine ja söötmine. Lisaks osaleb ta tallihoonete, rajatiste ja territooriumi koristamis- ja hooldustöödel ja võtab osa hobuste õpetamisest, vajadusel ratsutab ja/või rakendab hobust, abistab loomaarsti ja osaleb taastootmisprotsessis. Töös võib ette tulla lühiajalisi projekte, näiteks näituste, võistluste jm korraldamist, töö osaks võib olla tallitehnika kasutamine ning mootorsõidukite juhtimine. Hobuhooldaja töökohaks on hobumajandusettevõte, milleks võib olla hobusekasvandus, sporthobuste tall, ratsakool, ratsakeskus, hobuturismiettevõte jms. Hobuhooldaja töötab nii üksi kui meeskonnas ning suhtleb nii kolleegide kui vajadusel klientidega. Hobuhooldaja järgib oma töös vastutava isiku juhiseid ja vastutab oma tööülesannete täitmise eest. Töö toimub peamiselt välitingimustes või siseruumides, kus on tavapärasest madalam temperatuur. Töö peamisteks ohtudeks on töötraumad, aga ka erinevate bioloogiliste, keemiliste (ravimid, desinfitseerimisvahendid) ning füüsiliste (hobuste ja mehhanismide poolt tekitatavad traumad) faktorite poolt tekitatud tervisekahjustused. Oma töökeskkonnas puutub ta kokku mitmete allergeenidega (heinatolm, karvad, söödatolm jne).
A.2 Tööosad
A.2.1 Hobuste hooldamine A.2.2 Hobuste söötmine A.2.3 Hobuste taastootmine A.2.4 Noorhobuste õpetamine A.2.5 Hobuste tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel A.2.6 Hobumajandushoonete, rajatiste, talliümbruse ja hobuinventari hooldamine
Valitavad tööosad
A.2.7 Ratsastamine ja rakendamine A.2.8 Kapjade hooldamine A.2.9 Hobumajanduses kasutatavate mehhanismide ja mootorsõidukitega töötamine A.2.10 Näituste, oksjonite, võistluste jm hobumajandussündmuste korraldamine A.2.11 Hobuinventari toote kavandamine, valmistamine ja parandamine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
Hobuhooldajana töötab inimene, kellel on vastava eriala kutseharidus ja/või töökohal õppides omandatud kutseoskused.
A.5 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Hobuhooldaja, hobumajandustöötaja, tallimees/-naine, tallitöötaja, tallitööline, groom, võistlushobuste hooldaja.
A.6 Tulevikuoskused
Kasvav tähtsus on keelteoskusel ja meeskonnatöö oskusel.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused (B.2.) ja kohustuslikud kompetentsid (B.3.1 – B.3.6). Valitavate kompetentside (B.3.7 – B.3.11) tõendamine on vabatahtlik.

B.2 Hobuhooldaja, tase 4 üldoskused
Tegevusnäitajad: 1. Loob oma töös head suhted klientide ja kolleegidega. 2. Kasutab oma aega efektiivselt ning töötab süsteemselt ja korrapäraselt; kogu tööprotsessi jooksul peab kinni tähtaegadest, ajakavast ning etappidest, on lojaalne oma organisatsioonile ja pühendunud oma tööle. 3. Säilitab oma töös kvaliteeti ja efektiivsust, jälgib ja organiseerib ülesannete täitmiseks vajalikke ressursse. 4. Järgib oma töös ettenähtud protseduure, instruktsioone, tööeeskirju ning ohutusnõudeid. 5. Kasutab igapäevaselt valdkonnaspetsiifilisi teadmisi ning jagab neid ka oma kolleegidega, vajadusel pakub välja uuendusi. 6. Õpib ja omandab uusi tööülesandeid, meetodeid ja tehnikaid ning tunnustab uusi ideid ja arengusuundi, mõistab organisatsiooni osakondade tööd ja funktsioone. 7. Vajadusel oskab käituda kriisiolukordades ja osutada esmaabi: hobustega seotud olukorrad (hobuste vigastused, taudid, haigused jms); hobumajandushoonetega seotud olukorrad (põleng, veekahjustused, elektrikatkestused jms); inimestega seotud olukorrad (traumad, haigused jms). 8. Oskab käituda erineva temperamendi ning erineva väljaõppetasemega hobustega ja rakendada hobuste psühholoogiast tulenevaid käsitlemisvõtteid ning tööohutusnõudeid. 9. Valdab eesti keelt tasemel B1 ja inglise keelt tasemel A2 (vt lisa 1). 10. Kasutab infotehnoloogilisi vahendeid Algtasemel kasutaja tasemel (vt lisa 2).

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Hobuste hooldamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Jälgib ja hindab visuaalselt hobuste üldist heaolu, lähtudes looma liigiomasest käitumisest ja pidamisviisidest. 2. Teeb lähtuvalt pidamisviisist hobustele asemed, ladustab allapanu ja sõnniku, lähtudes allapanuliigist. 3. Puhastab, peseb ja pügab hobuseid vastavalt vajadusele, lähtudes hobuste pidamisviisist ja rakendusalast, kasutades selleks ettenähtud töövahendeid. 4. Fikseerib, talutab ja jooksutab hobuseid vastavalt vajadusele, arvestades hobuste ja tallitöötaja turvalisust, hobuste väljaõppe taset ning kasutades ettenähtud abivahendeid. 5. Valmistab hobused ette ja kopeldab vastavalt etteantud juhistele, kasutades kopeldamiseks ettenähtud varustust, arvestades hobuste ja inimeste turvalisust. 6. Kasutab jalutusmasinaid, arvestades hobuste ja inimeste turvalisust ning jalutusmasinate kasutuseeskirju. 7. Komplekteerib karja ja ajab selle karjamaale vastavalt etteantud juhistele, arvestades hobuste ning inimeste turvalisust.	
B.3.2 Hobuste söötmine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Hindab visuaalselt hobuste toitumust, pidades silmas hobuste rakendusala, pidamisviisi, vanust, tõugu ja tervislikku seisundit. 2. Ladustab söödad vastavalt söödaliigile, arvestades säilitamisnõudeid. 3. Valmistab söödad ette, hindab vee ja söötade kvaliteeti organoleptiliselt ning sorteerib söödad vastavalt kvaliteedile ja liigile, eraldades ebakvaliteetse sööda. 4. Söödab ja joodab hobuseid vastavalt etteantud ratsioonile ja söötmisgraafikule, arvestades hobuste rakendusala, pidamisviisi, vanust, tõugu ning tervislikku seisundit.	

5. Karjatamisel hindab sööda ja vee olemasolu, vajadusel varub vett ja toob lisasööta, lähtudes hobuste pidamis- ja karjatamisviisidest ning -tingimustest. 6. Kontrollib automaatjootjate töökorras olekut mehhaaniliselt ja vajadusel hooldab neid.	
B.3.3 Hobuste taastootmine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Jälgib visuaalselt sugu- ja noorhobuste konditsiooni, pidamise tingimusi ning heaolu, lähtudes looma liigiomasest käitumisest, soost, vanusest, tiinusest jms. 2. Avastab visuaalselt inna, arvestades hobuste füsioloogilisi näitajaid ja käitumise eripära, teavitab sellest koheselt taastootmise eest vastutavat isikut. 3. Valmistab suguhobused paarituseks või seemenduseks ette, abistab paaritusel või seemendusel vastavalt juhistele, vajadusel abistab paaritus- või seemenduspunkti transportimisel. 4. Tuvastab visuaalselt poegimiseelse seisundi, teavitab sellest koheselt taastootmise eest vastutavat isikut ning osutab vajaduse korral abi varssumisel. 5. Jälgib varssade iseseisvat söömist, seedimisprotsesside toimimist, tervislikku seisundit jne vastavalt liigiomastele füsioloogilistele näitajatele, kõrvalekallete korral teavitab vastutavat isikut ja tegutseb vastavalt juhistele. 6. Hooldab ja jälgib varssunud märade tervislikku seisundit, kõrvalekallete korral teavitab vastutavat isikut ja tegutseb vastavalt juhistele, puhastab asemeid, arvestades varsaga märade eripära. 7. Talutab varsaga märasid, osaleb karja komplekteerimisel ja ajamisel, lähtudes karja eripärast ning hobuste ja inimeste turvalisusest. 8. Õpetab varssu sotsialiseeruma (puhastab, päitsestab, õpetab jalgu andma/tõstma jm), lähtudes inimeste turvalisusest ja hobuste heaolust. 9. Võõrutab varsad vastavalt spetsialisti juhistele.	
B.3.4 Noorhobuste õpetamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Juhistest lähtuvalt õpetab noorhobuseid sotsialiseeruma vastavalt vanusele ja kasutuseesmärgile, (puhastab, päitsestab, valjastab jm), arvestades inimeste ja hobuste turvalisust. 2. Valmistab ette hobuse välimiku (puhastab jne), õpetab käekõrval ja lahtiselt liikuma, peatuma, jalgu andma/ tõstma, vabahüppeid sooritama jne, kasutades ratsa- ja rakendivarustust ning treeninginventari vastavalt hobuste väljaõppe eesmärgile ning hobuste eripärast lähtuvalt. 3. Esitleb hobuseid käekõrval kasutades ratsa- ja rakendivarustust ning treeninginventari vastavalt hobuste väljaõppe eesmärgile ning hobuste eripärast lähtuvalt. 4. Vajadusel ratsutab algtasemel (samm-traav-galopp), rakendab hobuseid ja juhib turvaliselt rakendit. 5. Abistab hobuste laadimist transpordivahendisse, arvestades inimeste ja hobuste turvalisust.	
B.3.5 Hobuste tervisliku seisundi jälgimine, kõrvalekallete märkamine ja ravi loomaarsti juhendamisel	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Hindab visuaalselt hobuste tervislikku seisundit, kasutades vajadusel lihtsamaid hindamismeetodeid (jälgimine, temperatuuri mõõtmine, liikumise vaatlemine jms). 2. Tuvastab enamlevinud ägedaloomulised ja kiiret sekkumist vajavad seisundid (nt haigused ja traumad) ning reageerib vastavalt olukorrale (nt annab esmaabi, kutsub loomaarsti ja teavitab vastutavat isikut), abistab loomaarsti kohapeal, rakendab selleks vajalikke põhilisi abistamis- ja ohutusvõtteid. 3. Manustab loomaarsti ettekirjutusel hobustele lihtsamaid suukaudseid ja välispidiseid medikamente, hoiab loomaarsti juhendamisel haigetele hobustele sobivat keskkonda ning korraldab lihtsamaid toiminguid (kraadimine, haigete hobuste talutamine jms). 4. Hindab visuaalselt hobuste kapjade olukorda ning teavitab kõrvalekalletest vastutavat isikut, vajadusel eemaldab rauad ja/või raspeldab kabjad. 5. Hobuste surma korral teavitab vastutavat isikut, osaleb korjuste transportimisel ja hoiustamisel, arvestades korjuste hoidmis-, matmis- ja hävitamisnõudeid ning vastutava isiku juhiseid.	
B.3.6 Hobumajandushoonete, rajatiste, talliümbruse ja hobuinventari hooldamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Osaleb tallihoonete, rajatiste ja territooriumi koristamis- ja hooldustöödel vastavalt vajadusele ning vastutava isiku juhistele.	

2. Puhastab ja korrastab (vajadusel desinfitseerib) igapäevaselt talliruumid (sh tallivahekäigud, söödaruumid, tööriistade panipaigad, hobuste eluruumid jne), arvestades vastutava isiku või loomaarsti korraldusi ning jälgides hobuste ja inimeste turvalisust. 3. Rajab ja hooldab jalutus- ja karjakopleid vastavalt juhistele ja võimalustele. 4. Parandab tallitööriistu vastavalt vajadusele, võimalustele ja juhistele. 5. Hooldab ja kasutab hobuinventari heaperemehelikult ja vastavalt kasutusjuhendile. 6. Kasutab ja hooldab treeninginventari vastavalt juhistele ja inventari spetsiifikale.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Valitavate kompetentside (B.3.7 – B.3.11) tõendamine on vabatahtlik.

B.3.7 Ratsastamine ja rakendamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Treenib hobuseid vastavalt vastutava isiku juhistele ratsa, arvestades hobuste iga, tõugu ja ettevalmistuse eesmärke. 2. Treenib hobuseid vastavalt vastutava isiku juhistele rakendis, arvestades hobuste iga, tõugu ja ettevalmistuse eesmärke.	
B.3.8 Kapjade hooldamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Vastavalt juhendamisele hindab hobuste jäsemete olukorda, jälgides hobust nii seistes kui liikudes, teeb kindlaks seisuvead. 2. Vastavalt juhendamisele värgib hobuste kabjad, arvestades hobuste jäsemete füsioloogiat, kasutades selleks ettenähtud tööriistu ja abivahendeid. 3. Rautab hobuste kabjad vastavalt juhendamisele, arvestades hobuste jäsemete füsioloogiat ja seisu nii paigal kui liikudes, kasutades raudu ja rautamiseks ettenähtud abimaterjale. 4. Planeerib rautatud kapjade ümberrautamise, arvestades hobuste ekspluatatsiooni, jäsemete füsioloogiat ja seisu ning üldist heaolu.	
B.3.9 Hobumajanduses kasutatavate mehhanismide ja mootorsõidukitega töötamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Kasutab traktoreid (lumekoristusel, muru-ja heinaniitmisel, maneežide ja väljakute kastmisel, silumisel jne), arvestades liiklus- ja tööohutust ning järgides vastutava isiku juhiseid. 2. Kasutab hobutranspordivahendeid rakendades hobuste veoks vajalikke juhtimisvõtteid, arvestades inimeste ja hobuste turvalisust. 3. Kasutab sööda-, allapanu-, sõnnikulaadimis- ja veovahendeid, järgides kasutusjuhendeid, tööohutust ja vastutava isiku etteantud juhiseid. 4. Kasutab transportööre söötade varumisel, tallitöödel jm, arvestades kasutusjuhendeid, tööohutust ja vastutava isiku etteantud juhiseid.	
B.3.10 Näituste, oksjonite, võistluste jm hobumajandussündmuste korraldamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Planeerib juhendamisel (eelarve, aeg, tööjõud, reklaam jm) hobumajandussündmusi vastavalt eesmärgile. 2. Osaleb hobumajandussündmuste korraldamisel, arvestades ressursse (eelarve, aeg, tööjõud, reklaam jm).	
B.3.11 Hobuinventari toote kavandamine, valmistamine ja parandamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Hooldab ja parandab hobuinventari vastavalt vajadusele arvestades toote spetsiifikat, materjali ja kasutamise eesmärki. 2. Kavandab ja valmistab hobuinventari toote, arvestades tootespetsiifikat, hobuse füsioloogiat, materjali, kasutuseesmärki jms.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-01112021-4.1/3k
2. Kutsestandardi koostajad	Astra Nilk, Eesti Sporthobuste Kasvatajate Selts Therje Prohorova, Eesti Ratsaspordi Liit ja SA Tallinna Ratsaspordikool Siim Kroon, OÜ Kirret Külli Marrandi, Järvamaa Kutsehariduskeskus Andres Kallaste, EHS juhatuse liige ja EHS aretustöö juhataja Priit Toobal, OÜ Kildu Hobused Siim Nõmmoja, Ihaste ratsakeskus Kaisa Vahtmäe, Eesti Põllumeeste Keskliit
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	21
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	01.11.2021
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.10.2026
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	6121 Loomakasvatajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Stable lad/lass, EstQF Level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	